

Aan de leden van de gemeenteraad

Onderwerp: : Opmerkingen bij de lancering van de concept Omgevingsvisie.

Geachte leden van de Haarlemse Gemeenteraad,

Onlangs heeft u de conceptversie van de Omgevingsvisie ontvangen. Een bijzonder moment, omdat hiermee het resultaat van een belangrijke reflectie op de toekomstige ontwikkeling van Haarlem openbaar wordt.

In mijn rol als stadsarchitect heb ik het ontstaan ervan van enige afstand meegemaakt en heb de gelegenheid gehad enkele malen te reageren op de inhoud.

In mijn ogen ligt er nu een document dat vele belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen agendeert en koppelt aan de wens om de stad te verdichten, te vergroenen en op een aantrekkelijke manier bereikbaar te maken/houden.

Zo wordt er voor het eerst een goede poging gedaan om diverse transitie, die overigens in heel Nederland actueel zijn, te koppelen aan ruimtelijke kansen voor de stad.

Ik neem aan dat voor u allen duidelijk is dat de energietransitie, een vorm van klimaatadaptatie, de noodzaak van een mobiliteitstransitie en circulair denken m.b.t. grondstoffen en afval ruimtelijke gevolgen heeft voor de stad.

De visie schenkt daarnaast veel aandacht aan het versterken van sociale netwerken vanuit de overtuiging dat deze een bijdrage leveren aan de samenwerking tussen de gebruikers van de stad en o.a. hun gezondheid.

De vele ruimtelijke initiatieven en projecten die nu in ontwikkeling zijn op diverse plekken in de stad tonen aan dat we weinig tijd te verliezen hebben om de samenhang van bovenstaande opgaves inzichtelijk te maken en te koppelen aan die initiatieven. Met name de ontwikkelzones, waar al geruime tijd aan gewerkt wordt, moeten we snel langs de meetlat van de ambities uit de Omgevingsvisie kunnen leggen.

In dat licht is het de moeite waard om de plannen voor Schalkwijk Midden te noemen. Het gebied tussen de Europaweg en Amerikaweg en tussen de Kennedylaan en Aziëweg gaat een ware metamorfose tegemoet. Dit plan genaamd Stad tussen de Bomen is een integraal antwoord op de wens een compact, groen en autoluw stuk stad te maken. Binnen dit plan zijn de transformatie van het oude Fluor gebouw (van kantoor naar appartementen) en de geheel circulair te bouwen parkeervoorziening aansprekende voorbeelden van een nieuwe kijk op stadsontwikkeling (op de Dag van de Architectuur op 19 juni as zullen deze projecten in het zonnetje gezet worden).

Deze concept Omgevingsvisie agendeert, zoals al gezegd, welke ontwikkelingen we het hoofd moeten bieden. Ik meen dat daar een zekere urgentie vanuit gaat en ik hoop dan ook dat u die ook ziet. Dat zou het makkelijker maken om zo snel mogelijk vanuit een gezamenlijk uitgesproken ambitie de stap te maken richting een aanpak om die ontwikkelingen concreet te maken.

In het licht daarvan zou ik ervoor willen pleiten om bij het toekomstbestendig maken van de stad een ruimtelijke strategie per wijk of buurt te bedenken. Door dat te doen in een samenhangend stukje stad (de buurt) is de kans groot dat de bewoners en gebruikers van die buurt zich willen inzetten als mede-eigenaar van een visie waar ze zowel de positieve als negatieve gevolgen zelf van ondervinden. Ook corporaties, VvE's zorgpartijen en beleggers kunnen zich in zo'n buurtgerichte aanpak van hun beste kant laten zien.

Het ligt voor de hand om vanaf nu bij alle ontwikkelingen de strategische keuzes zoveel mogelijk aan elkaar te knopen. Het zal nog de nodige creativiteit vergen en ongetwijfeld onconventionele stedelijke arrangementen opleveren. Ik hoop daarover in de toekomst vaker met de raad te kunnen overleggen om het belang daarvan toe te lichten.

In de Omgevingsvisie wordt een passage gewijd aan de manier waarop de gemeente de uitvoering ervan mag of moet stimuleren, regisseren of wellicht soms dicteren. Het lijkt mij belangrijk dat daarover nagedacht wordt in het licht van de aanstaande Omgevingswet. Durven we meer invloed bij de inwoners van Haarlem te leggen? En zo ja, hoe organiseren we dat? Hoe bevorderen en ondersteunen we buurtinitiatieven vanuit de gedachte dat eigenaarschap en saamhorigheid hechtere gemeenschappen maakt?

Tenslotte wil ik graag benadrukken dat de ambities van de Omgevingsvisie alleen tot z'n recht kunnen komen als we deze op een slimme manier weten te combineren met die van de gemeentes in de regio. Zoals u weet is de energietransitie niet een zaak van elke gemeente apart en ook een circulaire economie kan alleen van de grond komen in nauwe samenwerking met diverse buurgemeentes.

Ik wens u veel plezier met de beoordeling van de Omgevingsvisie en ik hoop op een discussie waarbij een positieve kijk op de toekomst van Haarlem centraal staat.

Met vriendelijke groet,

Willem Hein Schenk.
Stadsarchitect Haarlem